

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Orationibus lacvlatoriis Libri IV. Ascetici, Seu ad exercitationem spectantes

Balinghem, Antoine de

Antverpiae, 1618

Cap. VI. De internis earundem praesidiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51085)

CAPVT VI.

De internis earundem praesidiis.

QUAE ab animo, interioribusque viribus
 ducuntur harum orationum admiranda,
 & longè plura sunt iis quae à rebus pe-
 tuntur sensibilibus & multo etiam operosio-
 ra, atque eius generis ut superiora illa parum
 valeant nisi ab his roborentur viresque su-
 mant. Ordiamur itaque ab amore tum Dei,
 tum rerum caelestium, maximèque diuinae
 voluntatis; Cui quidem amori nihil procliu-
 uius, quàm continenter ad Deum aspirare.
 numquam enim ei tædio est, cogitatio, de
 dilecto, ea vna viuit, ea pascitur, ea oblecta-
 tur, neque eius cogitationem potest vel mo-
 mento deponere. O quoties quantoque ani-
 mi sensu, & ardore inclamat sponsa in Can-
 ticus dilectum suum? Quoties ingemiscit il-
 la sibi visitata; Trahe me post te. Indica mi-
 hi vbi pascas. Reuertere, similis esto dilecto
 mi capreae, hinnuloque ceruorum. Veniat
 dilectus meus in hortum suum: Veni dile-
 cte mi, egrediamur in agrum, commoremur
 in villis, manè surgamus ad vineas, videamus
 si floruit vinea, si flores fructus partu-
 riunt, si floruerunt mala punica. Quis mihi
 det te fratrem meum sugentem vbera ma-
 tris

tris meæ, vt inueniam te foris & deosculer
te. Facit scilicet amor, vt aliud non cogitet,
vt alia omnia præter dilecti recordationem
abdicet & reiiciat, vt nullo exteriori opus
habeat signo ad eius refrigerandam memo-
riam, quem posuit vt signaculum super cor
suum, vt signaculum super brachium suum.
Atque Dauid quidem tanto se prædicat
sanctissimam Dei voluntatem amore pro-
secutum, vt aliud ei non liberet meditari.

Cant. 2.

Ps. 118.
97.Ps. 118
47.

Quomodo dilexi legem tuam Domine,
tota die meditatio mea est: Cùm cætera om-
nia mihi desipiant, illa mihi vnica sapit &
placet, in ea mihi refrigerium, quies, sola-
tium, oblectatio, mærorisq; omnis abster-
sio. Et meditabar in mandatis tuis quæ di-
lexi. Ita vt si oblitus fuero tui, obliuioni de-
tur dextera mea. Adhæreat lingua mea fau-
cibus meis si non meminero tui, si non pro-
posuero te in principio lætitiæ meæ. Omni-
no non est potentius quidquam Dei memo-
riæ perpetuandæ, quàm feruida & sincera i-
psius dilectio.

Oli vel minima cælestis huius ignis scin-
tilla arderet in nobis, aliud sanè nihil occur-
reret præter Deum, non nox, non dies, non
cibus, non potio, non negotia quælibet nos
ab huiusmodi cogitatione auocarent, neque
verò vñquam deesset materia de eo cogi-
tanti, cui quidem nihil deesse potest atque

Ff est

est omni ex parte immensus infinitusque. Quo igitur animo nos, quibusve possumus spectare oculis, matrem de filio sibi vniuerso dilecto assidue & summa cum animi suavitate cogitantem nobis tam à Dei memoria alienis! non indiget illa quidem mentis rationatione, neque longiore mentis operatione, vt eius recordatione afficiamus vel simplex eius obtutus etiam solâ mente, incredibili eam mulcet suavitate: si de eius verba facit, commouetur tota, nec à lacrymis se abstinere: tanta est, tamque efficax vis amoris: qui quamquam intra naturæ limites constitutus. Si tantum valet, quid igitur preestabit is amor, qui naturæ viribus longè superior fertur non in creaturarum rerum fertilitatem, verum in eximiam illam diuinitus venustatem, in quam desiderant etiam Angeli prospicere: quæ candor est lucis æternæ, & speculum sine macula: quæque sui intuitu satiatur, reficit, beatque, cælestis domicilij ciues vniuersos! cui denique pulchritudo omnis creata, quamlibet cumulata & perfecta, fœda est & deformis?

Et cum negare possit nemo, nisi impio, longè plus efficacitatis inesse gratiæ quam naturæ, consequens est, vt qui Deum diligit, de eo nunquam non cogitet. Vbi enim est thesaurus tuus, ibi est cor tuum. Ita enim naturâ comparatum, vt in id cogitatione feratur

Matth.
6.21.

ratur humana mens, quod adamarit. Ponderus meum amor meus, inquiebat B. August. illò feror, quocumque feror. Nec immeritò coniungunt sacræ litteræ gustum seu amorè visioni (ita in Prouerbiis, Gustauit & vidit, quoniam bona est negotiatio eius. Et psalmographus. Gustate & videte quoniã suauis est Dominus) gustus enim seu affectus cognitionem antecedunt: quibus consentaneè scribit sanctus Thomas, dum ait vitam contemplatiuam licet essentialiter consistat in intellectu, principium tamen habere in affectu, esseque orationem, amoris filiam, in quantum videlicet quis ex Charitate ad Dei contemplationem incitatur: esse tamen eundem ipsum amorem, orationis fetum & fructum: etenim quoniam finis respondet principio, inde fieri vt terminus seu finis contemplationis in voluntate existat, dum scilicet quis visione rei amatae delectatur, ipsaque delectatio rei visa, ampliorum excitat amorem. Vnde ait Sanctus Gregorius: dum quis ipsum quem amat viderit, in amore ipsius amplius ignescit. Hæc Sanctus Thomas.

C. 31, 18.

Ps. 32, 9.

2. 2. qu.
180. 2. 7.
ad 1.In Ezech.
hom. 14.

Obedientia etiam Climacho teste non parum item conducit orationi. Vidi (inquit) quosdam obedientiæ virtute fulgentes, Deique memoriam pro viribus non negligentes, promptè ad orationis studium occurrere,

Ff 2

currere,

currere; mentemque suam citò colligere, lacrymasque fontium in morem, profunderè. Erant enim præparati per sanctam obedientiam.

Atque hoc in gratiam religiosorum dicitur sit.

Tertium orationis adminiculum est animi puritas, conscientiaque nitor. Beati (scilicet ipsa Veritas) mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt: atque ut præclare Cassianus. Vnaquæque mens in oratione formatur aut erigitur aut formatur secundum puritatis suæ meritum ac mensuram.

Collat.
10. c. 6.

De clausura
animo
c. 10.

Neque verò teste Vgone Victorino, affectum suæ dulcedinis solitus est exhibere Deus, nisi mentibus Ioanni Euangelista simillimis, id est, mundis corde.

Collat.
9. c. 3.

Quartum sit perturbationum animi sedatio atque compressio, de qua ita Cassianus: Si volumus orationes nostras non solum cælos, sed etiam quæ super cælos sunt penetrare, curemus mentem ab omnibus terrenis vitiis expurgatam, curisque mundatam fecibus passionum, ad subtilitatem perducere naturalem, ut ad Deum oratio nullo vitiorum pondere prægrauata conscendat. His consentit B. Nilus. Si orare vis (inquit) repudia omnia (id est immoderatas animi motiones) ut totum, hoc est Deum, possideas.

c. 34. de
oratione.

Item

Item si orare vis vt decet, ne animam dolore afficias, alioquin frustra curris. Dolorem interpretor animi perturbationes dolorem inferentes.

c.18.

v.221.
in vita
Aloysij.

Iam verò ex vniuersis hisce perturbationibus, iram cauendam diligentissimè, tamquam orationi inimicissimã monet B. Nilus, cum orationẽ definit esse mansuetudinẽ, & fœrum ex vacuitate iræ prouenientem.

c.12. de
oration.

Quintum sit mentis solitudo, quã peregrinã cogitationes, irruentiaque variarum rerum phantasmata, aut non admittuntur, aut admissa, vtique orationis tempore comprimuntur, ne erumpant. Atque ea quidem mentis solitudo caput est eorum omnium quæ oranti profutura suggerunt spiritualium rerum periti. Quales orantes volumus inueniri (inquit Cassianus) tales nos esse oportet ante tempus orandi: necesse est enim mentem in tempore supplicationis suæ de statu præcedenti formati. Et quidquid ante orationis horam anima nostra conceperit, necesse est vt orantibus nobis per ingestionem recordationis occurrat.

Collat.
10. c.13.Collat.
9. c.3.

Porro fontem euagationum animi non male quis indicarit curiositatem, & terrena desideria: de priore quidem, ea multis ante damnata, allatisque variis eius rationibus & partibus. ita Augustinus. Verumtamen in

l.10.
confess.
c.35.

Ff 3

quã

quàm multis minutissimis & contemptibilibus rebus, curiositas nostra quotidie tentatur, & quàm sæpe labamur, quis enumeret? Et tandem scùm in huiusmodi rebus, conceptaculum sit cor nostrum & ipsorum copiosæ vanitatis cateruas; hinc & orationes nostræ sæpe interrumpuntur atque turbantur.

Trac. de
grad.
humil.

Opportunissimum ad eam si quæras remedium, consule Bernardum apud quem hæc leges: Anima inquit dum à sui circumspectione torpescit, incuriâ sui, curiosa fit in alios. quia enim se ipsam ignorat, foras mittitur vt pascat hædos, id est oculos & aures. Itaque curiositate obuiatur indagine sui, rerumque suarum accuratâ consideratione.

l. 5. mo.
sal. c. 21.

Alter erat distractionum fons, terrenorum desideriorum multitudo, non parua sanè orantium remora, quâ de re ita Gregorius. Nullo modo quis ad vim intimæ contemplationis rapitur, nisi studiosè prius à terrenorum desideriorum tumultu sopiatur. Hæc Gregorius.

l. 30.
moral.
c. 12.

Ex quibus habetur curiositatis cohibitionem, terrenorumque desideriorum compressionem, efficere solitudinem illam mentis ad orationem accedenti, ad eò necessariam, multoque magis quàm sit corporis solitudo & turba hominumque consortio secessus. Quid enim (vt præclare S. Gregorius)

rius) prodest solitudo corporis, si solitudo defuerit cordis? Qui enim corpore remotus uiuit, sed tumultibus conuersationis humanae terrenorum desideriorum cogitationibus se inserit, non est in solitudine. si uero prematur aliquis corporaliter popularibus turbis, & tamen nullos curarum saecularium tumultus in corde patiatur non est in urbe. Itaque bene conuersantibus, primùm solitudo mentis tribuitur, ut exurgentem intrinsecus strepitum terrenorum desideriorum premant, ut ebullientes ab infimis curas cordis, per superni gratiam restinguant amoris, omnesque motus importunè se offerentium leuium cogitationum, quasi quasdam circumuolantes muscas ab oculis mentis abigant manu grauitatis, & quoddam sibi cum Domino intra se secretum quærant, ubi cum illo exteriori cessante strepitu, per interna desideria, silenter loquantur, hæc Gregorius.

Quintum sit actiue uitæ cultus, exercitatioque, quæ quidem virtutum omnium Ethicarum studio continetur. Constans est doctrina sanctorum, actionem hanc contemplationi uiam sternere, Gregorij quidem. Qui contemplationis arcem (inquit) ^{6. me- tal. c. 17} tenere desiderant, prius se in campo operis ^{l. de sim. bono. c. 15.} per exercitium probent. Et Isidori. In actiua uita prius per exercitium boni operis,

cuncta exhaurienda sunt vitia, vt in contemplatiua iam purâ mentis acie ad cõttemplandum diuinum lumen quisque pertranseat. Exhauritur autem vitiorum sentina, Ethicarum virtutum exercitatione.

Cassianus multus est in hac commendanda, verè enim princeps est ad ritè decenteque orandum.

Collat.
14. c.2.

Quisquis (inquit) ad Theoreticem, voluerit peruenire, necesse est vt omni studio atque virtute, actualem primùm scientiam consequatur. Nam hæc practica absque theoretica possideri potest: theoreticè verò absque actuali omnimodis apprehendi non potest. Gradus enim quidam ita ordinati ac distincti sunt, vt humana humilitas possit ad sublime conscendere, qui si inuicem sibi eâ quâ diximus ratione succedant, potest ad altitudinem perueniri, ad quam sublato primo gradu non potest transolari. Frustra igitur ad conspectum Dei tendit, qui vitiorum contagia non declinat. Spiritus namque Dei effugiet fictum, nec habitabit in corpore subdito peccatis.

Sap.1.

Hæc Cassianus, qui quidem non tam de grauioribus agit criminibus quàm de minutoribus, quibus contra morales virtutes peccatur, vt humilitatem, mansuetudinem, modestiam, temperantiam, cæterasque consimiles. Pergit item explicare

care quibus rebus perficiatur vitæ huius actiue exercitatio.

Hæc autem (inquit) actualis perfectio Cap. 3.
duplici ratione subsistit. Nam primus eius modus est, vt omnium natura vitiorum & curationis ratio cognoscatur. Secundus vt ita discernatur ordo virtutum, earumque perfectione mens nostra formetur, vt illis non iam velut coacta, & quasi violento imperio subiecta famulerur, sed tamquam naturali bono delectetur, atque pascatur, & arduam illam atque angustam viam cum oblectatione conscendat.

Vides quanta vitæ actiue perfectio orationem antecedit, vt ita scilicet capiatur virtutum exercitatio mens nostra, vt in deliciis habeat earum studium & vsum, nec inuitâ (quod aiunt) Mineruâ aut repugnante, sed volente & præcurrente naturâ ad eas exercendas, colendasque feratur. Cuius quidem hanc affert causam.

Quo enim modo (inquit) vel virtutum rationem, qui secundus in actuali disciplina gradus est, vel rerum spiritualium & cælestium sacramenta, quæ in theoriæ gradu sublimiore consistunt valebit attingere, qui naturam vitiorum suorum, nec potuit intelligere, nec nisus est extirpare? Consequenter enim pronuntiabitur

Ff 5 pro-

progredi ad excelsiora non posse, qui non euerit planiora, multoque minus ea quæ sunt extrinsecus apprehendet, quisquis intelligere ea quæ sibi sunt inserta non quærit.

Et quia hoc in genere peccatur vitique à quamplurimis: qui neglectis vitæ actibus exercitijs, virtutumque studio valere iusto, superbiâ tumidi, irâ inflammati, acedia, graues, innumerabiliumque perturbationum pondere prægrauati, ad arduum montem præruptumque contemplationis conuincuntur. operæ pretiū erit quæ idem alibi disputat in eandem sententiam hoc loco afferre.

69. Absque hæc inquit, (id est ethica exercitatione atque virtutum studio) illa quam diximus Theoretica puritas (id est contemplatio) non potest apprehendi, quam hi tantum qui non aliorum docentium verbis, sed propriorum actuum virtute perfecti sunt, post multa operum ac laborum stipendia, iam quasi in præmio consequuntur, non enim à meditatione legis scientiam, sed de fructu operis acquirentes, cum psalmogra-
 Psal. 118 pho canunt: A mandatis tuis intellexi. Et excoctis passionibus vniuersis, fiducialiter
 Pl. 100. dicunt: Psallam & intelligam in via immaculata. Ita Cassianus.

Longè igitur falluntur qui vel in primo ipso vitæ spiritualis limine se contemplatio-

nis orationis que donum consequi putant: cum teste Cassiano multorum laborum ante susceptorum, diuturneque exercitationis virtutum merces sit & præmium. Denique hisce orationibus iaculatoriis opitulatur admodum, vsus quotidianæ meditationis, imò ratio hæc frequenter orandi per momentaneos actus (inquit P. Soares vsus quietæ, c. 2. de relig. l. 2. c. 5. diuturnioris que orationis præsupponit: ex qua, continens illa Dei recordatio nascatur: Quemadmodum etiam ab animi facilitate actiones emanant, atque in ferro ignito remanent quædam quasi ignis vestigia, vel multo post tempore quam ab eo remotum est, vt pulchrè Dionysius Cartusianus.

1. de
perfect.
charit.
art. 44.

Quare omnino est necesse aliquantum temporis à cæteris actionibus curis que vacui, eum in singulos dies dare mentis orationi, qui volet hisce breuioribus inter quotidianas occupationes negotiorum que molestias curas que mentem exercere, & recreare. Qui namque otiosus & quietus non cogitat Deum (verba sunt Augustini) quomodo inter actus multos & laboriosa negotia poterit de illo cogitare? Meditetur ergo quæ Dei sunt fidelis, cum vacat, & benè operandi substantiam quærat, ne in actione deficiat.

1. Sent.
Prosper.
sentent.
218.

Sed neque breuioribus hisce orationibus poterit animum exercere is, qui meditandi pla-

Serm. I.
de S.
Andrae

planè est imperitus, nã vt præclarè Bernardus. Ascendimus (inquit) velut duobus quibusdam pedibus, meditatione & oratione, meditatio siquidem docet quid desit, oratio ne desit obtinet: illa viam ostendit, ista deducit. Meditatione denique agnoscimus imminetia nobis pericula, oratione euadimus.

Hinc illud Augustini: Intellectus cogitabundus est initium omnis boni. Qui enim cogitatione complectitur tum diuinam bonitatem, tum suam ipse miseriam, innumeraque demerita: eum sanè ad orationis confugere præsidium necesse est, quæ quidem origo est & fons omnis boni. Meditatio denique (teste Gersono) soror est lectionis, nutrix orationis, directrix operis, omniumque pariter perfectio & consummatio virtutum. Suntque hæ iaculatoriæ quasi residua longioris meditationis, manè aut alio oportuno tempore instituta: iuxta illud. *Cogitatio hominis confitetur tibi, & reliquæ cogitationis diem festum agent tibi.* Quod ita accipio, vt cogitatio sit ipsa meditatio, eius reliquæ seu caelestis tibi quo ab ea refectus est quasi micæ quædam, sint orationes iaculatoriæ. Atque hæc pauca de multis quæ de tota hac quæstione afferri possent dicta sint. rectus autem ordo postulat, vt deinceps de earum impedimen-
tis

tis tum externis, tum internis breuiter dis-
feramus.

CAPVT VII.

Quibus externis rebus impediuntur.

IN præcipuis orationis impedimētis habet <sup>3. mo-
ral. c. 6.</sup> Gregorius, exteriores occupationes, ita e-
nim ait quodā loco; Nequaquā mens ad su-
perna attollitur, si curarū tumultibus conti-
nuè in intimis occupatur. Quid enim de
Deo occupata obtineat, quæ de illo appre-
hendere aliquid, etiam vacans laborat.]
Hæc Gregorius. Qui & negotiosos homi-
nes eos quidem qui oratione actiones suas
non interrumpunt & quasi condiunt, pisci-
bus confert, quos lex vetus, immundos ne-
que ad cibum adhibendos pronuntiabat.
Hinc per Moysen dicitur (verba sunt Gre-
gorij) vt pisces qui pinnulas nō habent, non
edantur. Pisces quippe qui habent pinnulas,
saltus dare super aquas solent, soli ergo in
electorum corpore quasi pisces transeunt,
qui in eo quod in imis deseruiunt aliquan-
do ad superna conscendere mentis saltibus
sciunt, ne temper in profundis curarum la-
teant, & nulla eos amoris summi, quasi li-
beri aëris aura contineat.

Tradit deinceps quā ratione quis se in me-
diis